

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการเดินทางระหว่างรถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ มีระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการเดินทางระหว่างรถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เลือกใช้รถโดยสารประจำทาง จำนวน 200 คน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เลือกใช้รถไฟ จำนวน 200 คน

3.2 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ทำการสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ใช้รถโดยสารประจำทางในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ณ สถานีขนส่งจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 200 คน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ใช้รถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ณ สถานีรถไฟจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 200 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน

3.2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเอกสารทางวิชาการ บทความ รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเก็บข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

3.3 วิธีการและสถิติที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งการศึกษาออกเป็น

3.3.1 ทำการเปรียบเทียบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการเดินทางระหว่างรถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

1) ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ในประเด็นการศึกษาดังนี้

1.1) ข้อมูลทั่วไป เช่น เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ต่อเดือน ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา เป็นต้น

1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย เช่น ความถี่ในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ แหล่งข้อมูลที่เลือกใช้ยานพาหนะ เป็นต้น

2) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistic) ในการบรรยายลักษณะของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ โดยการนำเสนอในรูปแบบของตารางแสดงความถี่ ค่าร้อยละ

3.3.2 วิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้การเดินทางระหว่างรถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

1) ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ โดยสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้การเดินทางระหว่างรถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสามารถเขียนเป็นแบบจำลองได้ดังนี้ คือ

$$Y = \beta_0 + \beta_1 \text{Gender}_i + \beta_2 \text{Age}_i + \beta_3 \text{Income}_i + \dots + \beta_{17} \text{Etc}_i + u_i$$

โดยที่

Y คือ การเลือกใช้รถโดยสารประจำทางและรถไฟ

Y = 1 เมื่อนักท่องเที่ยวชาวไทยเลือกใช้รถโดยสารประจำทางในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

Y = 0 เมื่อนักท่องเที่ยวชาวไทยเลือกใช้รถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

Gender คือ เพศของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในที่นี้จะใช้ตัวแปรหุ่น (dummy variable)

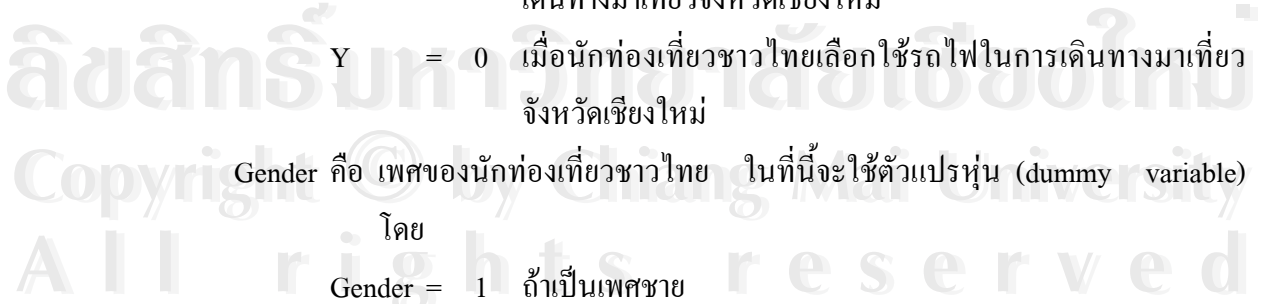
โดย

Gender = 1 ถ้าเป็นเพศชาย

Gender = 0 ถ้าเป็นเพศหญิง

Age คือ อายุของนักท่องเที่ยวชาวไทย (ปี)

Income คือ รายได้เฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทย (บาทต่อเดือน)

Status คือ สถานภาพการสมรสของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในที่นี้จะใช้ตัวแปรหุ่น (dummy variable) โดย

Status = 1 ถ้ามีสถานภาพโสด

Status = 0 ถ้าสถานภาพสมรส, สถานภาพหย่า, สถานภาพแยกกันอยู่

Local₁ คือ ภูมิภาคของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในที่นี้จะใช้ตัวแปรหุ่น (dummy variable) โดย

Local₁ = 1 ภูมิภาคเหนือ

Local₁ = 0 ภูมิภาคอื่นๆ

Local₂ คือ ภูมิภาคของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในที่นี้จะใช้ตัวแปรหุ่น (dummy variable) โดย

Local₂ = 1 ภูมิภาคกลางและตะวันตก

Local₂ = 0 ภูมิภาคอื่นๆ

Local₃ คือ ภูมิภาคของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในที่นี้จะใช้ตัวแปรหุ่น (dummy variable) โดย

Local₃ = 1 ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือและตะวันออก

Local₃ = 0 ภูมิภาคอื่นๆ

Edu คือ ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในที่นี้จะใช้ตัวแปรหุ่น (dummy variable) โดย

Edu = 1 ถ้าระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป

Edu = 0 ถ้าระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

Occ คือ อาชีพของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในที่นี้จะใช้ตัวแปรหุ่น (dummy variable) โดย

Occ = 1 อาชีพที่มีรายได้ที่ไม่แน่นอน (นักเรียน, นักศึกษา / ธุรกิจส่วนตัว / รับจ้าง, อื่นๆ)

Occ = 0 อาชีพที่มีรายได้ที่แน่นอน (ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ, พนักงานบริษัท)

Fast คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านความเร็วในการเดินทาง ในที่นี้จะใช้ตัวแปรหุ่น (dummy variable) โดย

Fast = 1 ปัจจัยด้านความเร็วมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้

Fast = 0 ปัจจัยด้านความเร็วไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้

Price คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านราคาโดยสาร ในที่นี้จะใช้ตัวแปรหุ่น (dummy variable) โดย

Price = 1 ปัจจัยด้านราคาโดยสารมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้

Price = 0 ปัจจัยด้านราคาโดยสารไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้

Number คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านจำนวนเที่ยวเดินรถ ในที่นี้จะใช้ตัวแปรหุ่น (dummy variable) โดย

Number = 1 ปัจจัยด้านจำนวนเที่ยวเดินรถมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้

Number = 0 ปัจจัยด้านจำนวนเที่ยวเดินรถไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้

Safe คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านความปลอดภัยในการเดินทาง ในที่นี้จะใช้ตัวแปรหุ่น (dummy variable) โดย

Safe = 1 ปัจจัยด้านความปลอดภัยมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้

Safe = 0 ปัจจัยด้านความปลอดภัยไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้

Clean คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านความสะอาดของยานพาหนะ ในที่นี้จะใช้ตัวแปรหุ่น (dummy variable) โดย

Clean = 1 ปัจจัยด้านความสะอาดมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้

Clean = 0 ปัจจัยด้านความสะอาดไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้

Ser คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการให้บริการของพนักงาน ในที่นี้จะใช้ตัวแปรหุ่น (dummy variable) โดย

Ser = 1 ปัจจัยด้านการให้บริการของพนักงานมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้

Ser = 0 ปัจจัยด้านการให้บริการของพนักงานไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้

Time คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการตรงต่อเวลาในการเดินทาง ในที่นี้จะใช้ตัวแปรหุ่น (dummy variable) โดย

Time = 1 ปัจจัยด้านการตรงต่อเวลาไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้

Time = 0 ปัจจัยด้านการตรงต่อเวลาไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้

Etc คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอื่นๆ ในที่นี้จะใช้ตัวแปรหุ่น (dummy variable) โดย

Etc = 1 ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอื่นๆ มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้

Etc = 0 ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอื่นๆ ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้

$\beta_0, \beta_1, \dots, \beta_{17}$ คือ ค่าคงที่และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (ค่าพารามิเตอร์)

u_i คือ ค่าความคลาดเคลื่อน

2) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการของแบบจำลองโลจิท (Logit model) ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการเดินทางระหว่างรถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

3.3.3 สืบหาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เกิดจากการเดินทางระหว่างรถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

1) ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ในประเด็นการศึกษาดังนี้

- 1.1) ปัญหาเกี่ยวกับตัวยานพาหนะ
- 1.2) ปัญหาเกี่ยวกับสถานีขนส่งและสถานีรถไฟ
- 1.3) ปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการของพนักงาน
- 1.4) ปัญหาอื่นๆ

2) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistic) ในการบรรยายลักษณะของข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ โดยการนำเสนอในรูปแบบของตารางแสดงความถี่ ค่าร้อยละ

3.4 สมมุติฐานในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้มีสมมุติฐานการศึกษา ดังต่อไปนี้

1) เพศ มีผลต่อการเลือกใช้บริการโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นเพศชายจะเลือกใช้บริการโดยสารประจำทางมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้เพราะเพศชายนั้นต้องการความรวดเร็วในการเดินทาง โดยต้องการไปถึงจุดหมายปลายทางภายในระยะเวลาอันสั้น

2) อายุ มีผลต่อการเลือกใช้บริการโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุน้อยจะเลือกใช้บริการโดยสารประจำทางมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุมาก ทั้งนี้เพราะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุมากจะมีความรอบคอบในการตัดสินใจเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แล้วจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลักสำคัญ

3) รายได้เฉลี่ย มีผลต่อการเลือกใช้บริการโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้เฉลี่ยน้อยจะเลือกใช้บริการโดยสารประจำทางมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้เฉลี่ยมาก ทั้งนี้เพราะโดยปกติแล้วค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทางจะมีอัตราที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งแตกต่างกับค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางโดยรถไฟ เนื่องจากมีที่นั่งให้เลือกหลายประเภท

4) สถานภาพ มีผลต่อการเลือกใช้รถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพโสดจะเลือกใช้รถโดยสารประจำทางมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพสมรส สถานภาพหย่า และสถานภาพแยกกันอยู่ ทั้งนี้เพราะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพโสดชอบความเป็นส่วนตัว ซึ่งถ้านั่งประจำที่แล้วก็ไม่ต้องลุกไปไหนอีก แล้วไม่ต้องการให้บุคคลอื่นเดินไปมาที่ที่นั่งของตนเอง

5) ภูมิฐานะ มีผลต่อการเลือกใช้รถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิฐานะทางภาคเหนือจะเลือกใช้รถโดยสารประจำทางมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิฐานะทางภาคอื่นๆ ทั้งนี้เพราะการเดินทางทางถนนถือว่าการเดินทางที่สะดวกที่สุด เนื่องจากทุกจังหวัดมีถนนหนทางเชื่อมติดต่อกัน

6) ระดับการศึกษา มีผลต่อการเลือกใช้รถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปจะเลือกใช้รถโดยสารประจำทางมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้เพราะว่ารถโดยสารประจำทางมีอัตราค่าโดยสารที่ใกล้เคียงกันซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปจะมีรายได้ที่แน่นอนทำให้ไม่มีข้อจำกัดเรื่องค่าใช้จ่ายมากนัก

7) อาชีพ มีผลต่อการเลือกใช้รถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพที่มีรายได้ที่ไม่แน่นอน เช่น นักเรียนหรือนักศึกษา รับจ้าง จะเลือกใช้รถโดยสารประจำทางมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ที่แน่นอน เช่น ข้าราชการ พนักงานบริษัท ทั้งนี้เพราะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพที่มีรายได้ที่ไม่แน่นอน เช่น นักเรียนหรือนักศึกษา รับจ้าง ต้องการความรวดเร็วในการเดินทาง

8) ความรวดเร็วในการเดินทาง มีผลต่อการเลือกใช้รถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ให้ความสำคัญด้านความรวดเร็วในการเดินทางจะเลือกใช้รถโดยสารประจำทางมากกว่ารถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

9) ราคาค่าโดยสาร มีผลต่อการเลือกใช้รถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ให้ความสำคัญด้านราคาค่าโดยสารจะเลือกใช้รถไฟมากกว่ารถโดยสารประจำทางในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

10) จำนวนเที่ยวเดินรถ มีผลต่อการเลือกใช้รถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ให้ความสำคัญด้านจำนวนเที่ยวเดินรถจะเลือกใช้รถโดยสารประจำทางมากกว่ารถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

11) ความปลอดภัยในการเดินทาง มีผลต่อการเลือกใช้รถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยในการเดินทางจะเลือกใช้รถไฟมากกว่ารถโดยสารประจำทางในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

12) ความสะอาดของยานพาหนะ มีผลต่อการเลือกใช้รถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ให้ความสำคัญด้านความสะอาดของยานพาหนะจะเลือกใช้รถโดยสารประจำทางมากกว่ารถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

13) การให้บริการของพนักงาน มีผลต่อการเลือกใช้รถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ให้ความสำคัญด้านการให้บริการของพนักงานจะเลือกใช้รถไฟมากกว่ารถโดยสารประจำทางในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

14) การตรงต่อเวลาในการเดินทาง มีผลต่อการเลือกใช้รถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ให้ความสำคัญด้านการตรงต่อเวลาในการเดินทางจะเลือกใช้รถโดยสารประจำทางมากกว่ารถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

15) ค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอื่นๆ เช่น ค่าอาหาร ค่าธรรมเนียมต่างๆ มีผลต่อการเลือกใช้รถโดยสารประจำทางและรถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ให้ความสำคัญด้านค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอื่นๆ จะเลือกใช้รถโดยสารประจำทางมากกว่ารถไฟในการเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่